

ק"פ 11431/05/16 - אדם שיינר נגד אלי לביא

בית משפט השלום בנתניה

ק"פ 11431-05-16 שיינר נ' לביא ואח'
תיק חיצוני: תיק נייר

בפני
קובל
נגד
נקבל
החלטה
כבוד השופטת הדס רוזנברג שיינר
אדם שיינר
אלי לביא

1. לפני בקשה לפסיקת הוצאות לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 לנקבל, שזוכה מכל האשמות שיוחסו לו בכתב הקובלנה לאחר שהקובל הודיע ביום 17.10.21 על חזרה מן הקובלנה.

2. עסקינן בקובלנה שהוגשה לבית המשפט בתאריך ה- 4.5.16, במסגרתה יוחסו לנקבל עבירות של פגיעה ושל היזק לרכוש בזדון. בתיק התקיימו מאז 15 דיונים, מהם 8 ישיבות הוכחות. בתאריך 17.10.21, לאחר שנשמעו מרבית עדי התביעה, הודיע הקובל על חזרה מאישום והנקבל זוכה מהאשמות שיוחסו לו.

3. לאחר זיכוי הנקבל, הוגשה מטעמו בקשה לפסיקת פיצויים והוצאות. נטען, כי עסקינן בקובלנת סרק שהוגשה לאחר שהתיק נסגר במשטרה ולאחר שעררים שהוגשו, לרבות לפרקליטות המדינה, נדחו. עוד נטען, כי הרקע להגשת הקובלנה הוא סכסוך עסקי מתמשך בין הצדדים וכי ניהול ההליך גרם נזק כספי לנקבל בשל היעדרותו מהעבודה לאורך השנים. לשיטת המבקש, לא היה יסוד לאשמה ויש ליטול בחשבון אף את עגמת הנפש שנגרמה לו כתוצאה מניהולו הממושך של ההליך בגין העבירות החמורות שצוינו בקובלנה.

4. הקובל מתנגד לבקשה. נטען, כי הנקבל לא נעצר, לא נאסר ולא שילם על ייצוגו, שכן היה מיוצג ע"י הסנגוריה הציבורית, ומשכך אין מקום לפסוק לו הוצאות. עוד נטען, כי הנקבל לא הוכיח נזק כלכלי בראיות מספקות וכי אין מקום לפסיקת פיצוי בגין עגמת נפש. הוסיף ב"כ הקובל וטען, כי יש לתת משקל לעובדה שהקובל החליט לחזור בו מכתב האישום טרם סיום פרשת התביעה באופן חד צדדי.

דין והכרעה

5. המסגרת הנורמטיבית לבקשה דנן מצויה בסעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, הקובע כדלקמן:

" (א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות

המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, סכומי מקסימום להוצאות ולפיצויים האמורים.

6. בע"פ 1442/12 פלוני נ' מ"י (ע' 5 לפס"ד, פורסם במאגרים), קבע כבוד השופט עמית את הדברים הבאים:

"שתי חלופות מנויות בסעיף: "לא היה יסוד לאשמה" או "נסיבות אחרות המצדיקות זאת", ושתיהן מסורות לשיקול דעתו של בית המשפט כפי שעולה מהמילה רשאי. כפי שנזדמן לי כבר לומר, ההסדר הקבוע בסעיף 80 לחוק העונשין, נמצא בנקודה מסוימת במשרעת שבין הטלת אחריות על המדינה מכוח דיני הרשלנות לבין הטלת אחריות ללא אשם (ע"פ 7770/10 טורי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.9.2011)).

שיקולים שונים מושכים לכיוונים מנוגדים במסגרת סעיף 80 לחוק העונשין. מחד גיסא, הפגיעה בזכויות היסוד של הנאשם (חירות, פרטיות, שם טוב, חופש העיסוק ועוד), ומאידך גיסא, החשש שלא לרפות את ידיהם של המופקדים על אכיפת החוק. אך לאחרונה סקר בית משפט זה את הפסיקה לגבי שתי החלופות בסעיף 80 ואת השיקולים השונים הצריכים לעניין (ע"פ 5097/10 בוגנים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (15.1.2013) (להלן: עניין בוגנים)).

7. בהתאם ללשונו המפורשת של סעיף 80 לחוק העונשין, במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל את תשלום ההוצאות.

יפים לענייננו, בכל הכבוד, הדברים שנאמרו מפי כב' השופט שוהם, ברע"פ 482/14 הלפרין נ' ערן סטאר (ניתן ב- 3.3.14):

"ראוי לציון בהקשר זה כי קובלנה פרטית מהווה חריג במסגרת המשפט הפלילי, בכך שהיא מאפשרת קיומו של הליך פלילי, על השלכותיו כבדות המשקל, בהתאם לרצונו של אדם פרטי (ראו לענין זה, רע"פ 10857/08 אבו סוכון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.8.2009)). לצד יתרונותיו של מוסד הקובלנה הפלילית הפרטית לצורך אכיפת החוק, הוא מעורר חששות:

"קיים חשש לקובלנה חסרת יסוד מספיק בעובדות. קיים חשש שהקובל מונע מרגשי נקם או מעוניין להציק לנאשם או להטרידו. יש בקובלנות גם בזבוז זמן יקר של בית המשפט, בייחוד באותם מקרים שהקובל אינו מיוצג על ידי עורך דין ואינו יודע איך לנהל את הדיון." (בש"פ 3503/91 שוברט נ' צפריר, [פורסם בנבו] פסקה 5 לפסק-דינה של השופטת נתניהו (16.6.92); וכן ראו ה' בן עתו "הקובלנה הפרטית" הפרקליט כה 521 (1969)).

לחששות אלו ניתן מענה, בין היתר, באפשרות להטיל על הקובל את תשלום הוצאות הגנתו של הנאשם, במקרה של זיכוי או ביטול אישום (סעיף 80(א) לחוק העונשין).

8. מלאכת איזון האינטרסים, בה עוסק בית המשפט, בבוחנו בקשה לפסיקת פיצויים לפי סעיף 80, בהליך פלילי שנוהל

ע"י המדינה, אינה זהה לזו הננקטת עת עסקין בקובלנה שנוהלה ע"י אדם פרטי.

לשם המחשה, ניתן להפנות בסוגיה זו, לדברי בית המשפט המחוזי בעפ"א (מחוזי ת"א-יפו) 80159/02 **חטר ישי נ' ארד** [פורסם במאגרים] (25.9.07) -

"אף על פי כן, רווח והצלחה יעמדו להם למשיבים ממקום אחר, וזאת לאור האבחנה המהותית שבין הליך פלילי רגיל המוגש על ידי התביעה הכללית לבין הליך קובלנה המוגש על ידי אזרח מן השורה, ולאור הקו המבחין שיש למתוח ביניהם.

הסיבה המרכזית לצמצום סמכותו של בית המשפט בפסיקת פיצוי ו/או הוצאות לנאשם שזוכה נעוצה בצורך להבטיח את קיומה של תביעה חזקה אשר תוכל להלחם מלחמה יעילה בפשיעה הגואה, לחזק אותה ולא לרפות את ידיה. הותרת שיקול דעת רחב לרשויות התביעה להעמיד לדין נאשמים הנחשדים במעשה עבירה הינה תנאי בל יעבור לקיומה של מדינת חוק חרף המחיר המשתלם לעתים במקרים בהם מופעל שיקול דעת זה בשוגג. יש להבטיח כי התביעה לא תרתע מהגשת כתב אישום מקום שיש בידה די ראיות לביסוסו רק מחמת החשש מפני חיובה בפיצוי במקרה של זיכוי [...]

שיקולים כבדי משקל אלו אינם רלוונטיים כלל וכלל כאשר עסקין בקובלנה פלילית פרטית, אשר מטבע הדברים תחומה מוגבל ומשתרע על מישור צר של שני גורמים פרטיים, ללא כל זיקה לאינטרס הציבורי בדבר העמדת עבריינים לדין.

קובלנה פרטית דומה יותר להליך תובענה אזרחית מאשר להליך פלילי, ותלויה היא ברצונו של הקובל בלבד, ללא התניה מוקדמת לקיומו של חומר חקירה ו/או לקיומן של ראיות אשר יש בהן כדי לבסס לכאורה כתב אישום. ברצותו - יגישנה, וברצותו - ימנע מהגשתה.

כאשר התביעה הכללית מגישה כתב אישום, חזקה עליה שבחנה קודם לכן את חומר הראיות המצוי בתיק החקירה, והגיעה לכדי מסקנה כי חומר הגלם, אף שטרם עבר את כור ההיתוך של מבחני הקבילות, הרלוונטיות והחקירה הנגדית - יש בו כדי לבסס אשמה. לא כך הדבר בקובלנה פלילית פרטית, לגביה לא קיימת כל חזקת תקינות, שהרי לא ניתן לדעת מראש באם עסקין בתלונה מבוססת, או שמא המדובר בתלונת סרק משוללת יסוד שמקורה בגחמה בלבד ואשר הוגשה לצורכי קנטרנות גרידא. מטבע הדברים, קיים החשש לניצול לרעה של הזכות הדיונית להגשת קובלנות סרק, ללא סנקציה בצידה".

לגישה דומה ראה גם ע"פ (מחוזי ת"א) 72031/05 **אברהם לב נ' עו"ד רסקין** (פורסם במאגרים).

9. לא למותר להוסיף, כי מפסק דינו של ביהמ"ש העליון בעניין ע"פ 4466/98 **דבש נ' מ"י** (22.1.02, סעיפים 37-39 לפס"ד), ניתן ללמוד כי במסגרת עקרון השבת המצב לקדמותו, העומד בבסיס סעיף 80 לחוק העונשין, ניתן לשקול, פרט לנזקי הממון המוכחים, אף את הצער והבושה הנגרמים לאדם כתוצאה מהעמדתו לדין.

10. יישומה של ההלכה הפסוקה מובילני למסקנה כי מכלול נסיבות העניין אכן מצדיק פסיקת הוצאות לטובת הנקבל;

התשתית העובדתית בתיק דנן לא השתנתה עם השנים ורשויות התביעה השונות הבהירו לקובל כי אין די בה על מנת לבסס הליך פלילי כנגד הנקבל. חרף האמור, ולמרות שחומר הראיות מטעם הקובל כלל בחובו סתירות ופרכות

מהותיות, החליט הקובל לגרור את הנקבל להליך פלילי, במסגרתו יוחסו לו עבירות חמורות למדי, של פגיעה ושל היזק לרכוש בזדון, כאשר ברקע סכסוך עסקי משמעותי בין הקובל לנקבל. ההליך נמשך על פני שנים ארוכות ודרש מן הנקבל להתייצב בביהמ"ש ל-15 ישיבות, מהן 8 ישיבות הוכחות, ולהקדיש מזמנו להכנת הגנתו. ברי כי בנסיבות אלו גרם ההליך לנקבל לעגמת נפש מרובה ואף להוצאות כלכליות הנוגעות לאבדן זמן עבודה ולנסיעות. ביחס לאופי ולטיב הזיכוי אציין כי עסקינן בזיכוי מלא, ולא מחמת הספק, נוכח ביטול כתב האישום בשלב מתקדם של הליך ההוכחות.

10. באשר לשיעור פסיקת ההוצאות או הפיצוי, אעיר כי נראה שהדעה הרווחת בפסיקה הנה שתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב - 1982, חלות גם על מקרה של קובלנה פלילית ומגבילות בהתאם את סכום הפיצוי המקסימלי (ראו למשל פסקי הדין בעניין עו"ד רסקין, בעניין עו"ד חוטר ישי דלעיל וכן עק"פ 39697-06-17 (מחוזי חיפה) סולומונוב נ' פוגל (25.9.17, פורסם בבנו); לדעה שונה השוו למשל לק"פ 12-08 (נתניה) הירש נ' לוי ואח').

הצדדים במקרה דנן לא השמיעו טיעונים בנושא תחולת התקנות על פסיקת ההוצאות בהליך שבנדון ומשכך ייקבע שיעור ההוצאות בזיקה לאמור בהוראות התקנות.

בקביעת שיעור הפיצוי שקלתי את מספר הישיבות שנוהלו בתיק, בדגש על ישיבות ההוכחות, ואת אובדן זמן העבודה שנגרם בעטיין, כמו גם את עגמת הנפש שנגרמה לנקבל כתוצאה מהתמשכות ההליכים עד לביטולו של כתב הקובלנה. לצד זאת אציין, כי הנקבל יוצג ע"י הסגוריה הציבורית ולא הציג בפני בית המשפט נתונים אודות הוצאות כלכליות קונקרטיות שנגרמו לו כתוצאה מניהול ההליך.

כגורם הממתן את גובה הפיצוי שקלתי את העובדה שהקובל החליט לחזור בו מכתב הקובלנה טרם סיום פרשת התביעה, תוך שחסך מן הנקבל את הצורך להעיד להגנתו, להביא עדים מטעמו, להיערך לסיכומים בתיק ולהמתין לקבלת הכרעת דין בעניינו.

11. סוף דבר, אני פוסקת כי הקובל ישלם לנקבל הוצאות בסך של 5500 ₪.

הסכום ישולם תוך 30 יום מקבלת ההחלטה ע"י הקובל שאם לא כן יישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק.

זכות ערעור כחוק.

המזכירות תעביר החלטתי לצדדים בדואר רשום.

ניתנה היום, ז' שבט תשפ"ב, 09 ינואר 2022, בהעדר הצדדים.